

Butlletí d'Oxygastra

Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

Número 4

Octubre 2007

Noves espècies per a Catalunya I: *Cordulia aenea*

Noves espècies per a Catalunya II: *Macromia splendens*

Noves espècies per a Catalunya III: *Gomphus graslinii*



Introducció

L'augment de les prospeccions que el grup Oxygastra està portant a terme, immers en el projecte Atlas dels Odonats de Catalunya, ens està reportant descobertes meravelloses, de tal nivell, que tots recordarem l'any 2007 amb especial emoció. Primer, en Mike Lockwood, en Paul Muller i l'Esther ens han sorprès amb la descoberta del cordúlid *Cordulia aenea* al Pirineu lleidetà; posteriorment, en Pere Luque i l'Antoni Serra ens presentaren dues "bombes" més: *Macromia splendens* i *Gomphus graslinii*. A més, en tots tres casos s'ha constatat la reproducció a Catalunya. Aquestes tres noves espècies fan augmentar el llistat d'espècies fins a 69! Actualment s'està treballant en la redacció dels articles i notes que produirà la troballa d'aquestes interessantíssimes libèl·lules. Quines altres sorpreses ens esperen?

Noves espècies per a Catalunya I: *Cordulia aenea*

L'any passat, en el decurs de les prospeccions efectuades pels Pirineus de Lleida, en Mike Lockwood va observar un exemplar de *Cordulia aenea*, espècie nova per a Catalunya i Espanya. Malauradament, no va poder ser fotografiada. Enguany, però, en Paul Muller, Mike Lockwood i Esther Soler han pogut confirmar de ple la presència d'aquesta interessant espècie en algunes zones del Pirineu lleidetà.



Emergència de *Cordulia aenea* fotografiada per Paul Muller

En Paul, a més, comprovà la reproducció en veure emergències i recollir diverses exúvies.

Els autors de la descoberta ja han escrit una nota per a la seva publicació al *Boletín de la Sociedad Entomológica Aragonesa*, que ja ha estat acceptada i sortirà, molt probablement, al proper número.

Noves espècies per a Catalunya II i III: *Macromia splendens* i *Gomphus graslinii*

El passat mes de juny i en el decurs d'una de les prospeccions faunístiques a la zona del Parc Natural dels Ports de Tortosa Beseit, incloses dins dels treballs de la Tesi Doctoral del nostre company Pere Luque, ell mateix i el seu director de tesi, el Doctor Antoni Serra, van capturar i identificar un exemplar femella de *Macromia splendens*. Aquesta cita és la primera del gènere per a la odonatofauna catalana i té un notable interès ja que aquesta espècie és una de les més rares i protegides de tot el continent europeu.



El nostre company Pere amb cara de satisfacció, ens mostra l'exemplar de *Macromia splendens*

En sortides posteriors es va observar la presència d'altres exemplars de *Macromia splendens* a la zona i també es van trobar exemplars d'una altra espècie no detectada fins ara a Catalunya, *Gomphus graslinii*. Aquesta cita també és de gran importància ja que aquesta espècie, igual que amb *Macromia splendens*, es caracteritza per la seva raresa, una limitada àrea de distribució i un elevat grau de protecció legal.



Alguns membres d'Oxygastra a la recerca de *Macromia splendens* i *Gomphus graslinii*



Exúvia de *Macromia splendens* fotografiada per David Vilasís

Amb motiu de confirmar la reproducció d'aquestes espècies, el grup Oxygastra va organitzar una sortida de recerca d'exúvies a la zona on anteriorment es van localitzar els exemplars adults. Aquesta sortida es va realitzar el mes de juliol i els membres d'Oxygastra que hi van participar van ser: Ramon M. Batlle, Josep García, Pere Luque, Ricard Martín, Xavier Maynou, Paul Muller, Antoni Serra i David Vilasís.



Exemplar de *Macromia splendens* fotografiat per Antoni Serra

Als indrets inspeccionats al llarg de l'itinerari realitzat es va anotar la presència de 22 espècies, quantitat que supera el rècord obtingut la temporada passada a Banyoles on es van detectar 21 espècies, cosa que certifica l'elevat valor odonatològic de la zona. Les espècies trobades van ser:

1. *Platycnemis latipes*
2. *Calopteryx haemorrhoidalis* (exúvia)
3. *Coenagrion caerulescens*
4. *Pyrrhosoma nymphula*
5. *Onychogomphus forcipatus unguiculatus* (exúvies)
6. *Platycnemis acutipennis*
7. *Boyeria irene* (exúvies i teneral)
8. *Oxygastra curtisii*
9. *Libellula depressa*
10. *Ceriagrion tenellum*
11. *Onychogomphus uncatatus*
12. *Cordulegaster boltonii*
13. *Orthetrum coerulescens*
14. *Anax imperator*
15. *Orthetrum brunneum*
16. *Crocothemis erythraea*
17. *Coenagrion puella*
18. *Erythromma lindenii*
19. *Lestes viridis*
20. *Calopteryx xanthostoma*
21. *Macromia splendens*
22. *Gomphus graslinii*

Cal esmentar la bona disposició d'alguns dels membres del grup, que no van dubtar a llançar-se a l'aigua per obtenir mostres d'exúvies situades en indrets poc accessibles, costum força habitual en *Macromia splendens*, espècie de la qual es van localitzar diverses exúvies en diferents tolls de la zona. També es van trobar nombroses exúvies de *Gomphus graslinii*.

D'aquesta forma i amb un notable èxit de la sortida, s'ha confirmat la presència de *Macromia splendens* i *Gomphus graslinii* a la zona del Parc Natural dels Ports de Tortosa Beseit i, el que és més important, s'ha constatat la seva reproducció a Catalunya.

Amb aquestes dues noves cites, de les quals ja s'està preparant una nota faunística que properament es publicarà en el Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, el nombre d'espècies trobades a Catalunya s'ha elevat fins a 69.



Exemplar de *Gomphus graslinii* fotografiat per en David Vilasís